

האומר פרק שלישי קידושין

(א) מנחות נה, ג) (ב) כצ"ל:
דפוס דרבי, ומד"ל, א
ג) כ"ח ה': [שנעו מעד:
ערכין כג, ד) (ה) מוספתא
קידושין פ"ד ה"ט,
ו) מוספתא לטהרות פ"ו
ה"ט [ע"ש, ו) (ז) נתוסף:
ר"י הוהן טקף כאן:
דמקדשות, ו) [לקמן סד
ע"א, ח) [עין כמות בד
ע"א, ט) [גדה מה ע"א,
י) [גס מד ע"ב, י) [גס
מה ע"ב, י) [גס מד ע"ב,
י) [גס מד ע"ב, י) [גס
שני"ף: ואפילו הניחו וכו'
אמרין שמה. ועין לעיל
סו, ור"ס, ט) [נדפודר:
וינעלו, ו) [מנהג"א
(שהוא מקור הדיבור):
דמלמדן, ו) [ג"מ מה
ע"א, ויע"ש שנה פו ע"א
זכרי"ף: [נדפודר: (ט) [נדפודר:
לד"ל דלת בת, ומינה
לדמר ט"ס, ו) [נדפודר:
ויע"ש, ו) [גס שס, כא,
ק) [נדפודר: וי"ל זוקקתה
לז' [סד ע"א,
ט) [מנהג"א: (שהוא מקור
הדיבור): הימניה, ו) [גדה
מז ע"ב, ו) [גס מה ע"א
לעיל סו ע"ב, ו) [פי'
לפירוש מהות מדרות
לדון זו דיני המזכה כמו
בענין דאורייתא ולהכי
הולך לממתי לנכות אף
שלא כגבול עונשין להורות
דגם נכמות מדרות ואפילו
מדינת א"י לאזקן, ו) ע'
הש"ת: [נדפודר: (ג) [נדפודר: כג, א -
ט, ועין יבמות קד ע"ב -
קה ע"ב, ו) [כ"ל: שילה
משמע על מנת שישתוק, ו)
ו) [גדה דש הוסיף כאן
מחלת דבור: רב יוסף כג
חמי אומר וכו' [מבד י"ג,
ו) [ע"מ: ששתוק, ו)

ג'יון הש"ס

גב' נאמן ליתן גב'. עין
נ"י פ"ב דיננות דל ט'
ע"ב:

מוסף רש"י

אין אדם חוטא ולא לו.
לרחוץ בצביל אחי לא
יטעא (שבת כג).

תוס' ר"י הוהן (המשך)

מנת שירצה שלא ימחה
שקבע זמן למחאהו,
ורצה האב מקודשת שלא
ימחה תוך ל' יום, לא
רצה שמיחה תוך ל' יום,
מלמדן האב, שמיחה תוך
ל' יום, משמע דרב יוסף
סבר בעל מנת שרצה
שלא ימחה משום, ואית
דבריו מאי על מנת
שירצה דאמר לה, כלומר
בפירושו, דמורשתא פירש
[תרה] בחגשות אישות
פ"א ה"א ע"מ שישתוק
שישמע וישתוק ואם לא
שמע אינה מקודשת והאי
דחתי מנת האב מקודשת
ה"א אפילו לא מת, דהא
שמע ושתק ומשום הכי
נקט מת האב לאשמועתי
דע"מ שירצה ו) שישתוק
הוא, דהא אמר כי מת
הוא אחר ששמע ושתק
דחו לא מצי לימבר
אין מקודשת. אימא סיפא
האב ושתק, וישמע ושתק
דחתי מנת האב מקודשת
דמ"מ מה, סיפא דמת
הבן נמי איירי ששמע
האב ושתק ואח"כ מת
הבן, אשתכח השתא דעל
הבן, שלא ימחה ויכל
למחות לעולם עד שמת,
ואע"פ דאמר אין לדעת
בעל ההשלמה, ולדעת
אחרים עד שמת או דאמר

ע"מ שישתוק. כשישמע. ר"ל האב ששחק בשעת שמיעה מקודשת. לא
ר"ל שמיחה: והא שתיק ליה. וחלו קידושין: **אלא ע"מ שלא ימחה**
אבא. הך סיפא דקמתי מלמדין לא מתוקמא כרישא זע"מ שישתוק אלא
זע"מ שלא ימחה וכל כמה דמחי עקר לכו שהרי לא קבע זמן למחאה
דרישא ליכא לאוקמא זכאי דל"כ מאי
ר"ל האב והלא יש צידו למחות לעולם
דאין כאן קידושין לעולם ועל כרחק
הכי קמתי על מנת שישתוק אבא
שחק הרי זו מקודשת לא שחק אלא
מיחה לאלתר אינה מקודשת ואם אמר
ע"מ שלא ימחה אבא מת האב עד
שלא מיחה הרי זו מקודשת אבל כל
ימי חייו אינם קידושין מת הבן
מלמדן וכו': **ולא מוקמינן בסרי**
סנאי. לאוקמי צאומר על מנת
שירצה אבא כדקמתי ומי שגנה זו לא
שנה זו ובמשמעות לשון קמיפלגי
תנא דרישא סבר לשון שתיקה הוא
וכיון ששחק חלו קידושין מיד ותנא
דסיפא סבר לשון לא ימחה הוא
ואינם קידושין עד שימות: **ומאי**
ע"מ שירצה ע"מ שלא ימחה. וכשקבע
זמן למחאתו הלך ר"ל האב שעברו
שלישים ולא מיחה הרי זו מקודשת
לא ר"ל שמיחה תוך שלישים אינה
מקודשת מת האב בתוך שלשים
מקודשת דאמרי' מו מאן מחי מת
הבן בתוך שלשים מלמדן את האב
כו': **מתני' שניס נופסיס גט.**
הא דמתן זא אחד ואמר אני קידשתי
נאמן ליתן גט קאמר דנאמן וסמינין
עליה שהא קידשה ויעטו גט: **שינין**
אדם חוטא. צדק שאינו נהנה ממנו
להמיר אשת איש חנם: **אף נאמן**
לנוס. דלא חזיק למימר לפני האב
שקבל הקידושין אני הוא דמירמת
דלמא מכחיש ליה ואמר יענה דלאו
את יבצת לי קידושין: **כיון דאיכא**
אחר צדיק. שאומר אני קדשתי
מירמת מעיקרא שמה יכיר האב
שצדקו קדשה ולא הוא והאי קושטא
אמר ושכנגדו שכיחש ירח לכונסה
ונתן גט: **קדשתי אס צמי.** קטנה
והוא לא ידע למי: **נאמן לנוס.**
דמירמת דלזי דלזי לא יחפה עליו
אבל האשה שקבלה קידושין ואינה
יודעת ממנו וזא אחד כו' לא מירמת
ידוע הוא שמהא מחפה עליו ומתלכא
בו ותכחיש את כל הבא לומר עוד
אני הוא: **מהו לסקול על ידו.** של
האב כלומר על פיו אם אמר קדשתי
את צמי ועדי קידושין אין צאין לפנינו
וחינתה מהו להחזיק על פיו כיון
נערה המאורסה ולסקול: **כי**
הימניה רחמנא לאכ. את צמי נחתי
לאש הזה (דברים כז'): **לאיסורא.**
לאוסרה על כל העולם: **צאומרה**
נסקדשתי. חגיגה אחר כן שאין
סוקלין אותה על פיה וע"פ שהחזיקה
עצמה קודם הנות צחוקת ארוסה
והאומר

על מנת שישתוק אבא אימא סיפא מת הבן
מלמדן את האב לומר שאינו רוצה אמאי
והא שתיק אלא אמר לה על מנת שלא
ימחה אבא רישא בחד טעמא ומציעתא
וסיפא בחד טעמא א"ר ינאי אין אמר ריש
לקיש ש"מ ב"דדרי ינאי דחקינן ומוקמינן
מתני' בתרי טעמא ואליבא דחד תנא ולא
מוקמינן בתרי תנאי ובחד טעמא רב יוסף
בר אמי אמר לעולם חד טעמא הוא ומאי
על מנת שירצה אבא ע"מ שלא ימחה אבא
מכאן ועד שלשים יום: מתני' קדשתי
את בתי ואני יודע למי קידשתיה ובא אחד
ואמר אני קידשתיה נאמן יזה אמר אני
קידשתיה וזה אמר אני קידשתיה שניהם
נותנים גט ואם רצו אחד נותן גט ואחד כונס:
גב' אמר רב נאמן ליתן גט ואין נאמן
לכונס נאמן ליתן גט ו' אין אדם חוטא ולא לו
ואין נאמן לכונס אימא יצרו תוקפו רב אסי
אמר יאף נאמן לכונס ומורה רב אסי
באומרת נתקדשתי ואני יודעת למי נתקדשתי
ובא אחד ואמר קידשתיה שאין נאמן לכונס
הגן רצו אחד נותן גט ואחד כונס תיבתא
דרב אמר לך רב שאני התם רבין דאיכא
אחר בהדיא אירתותי מירתת תניא בוותיה
דרב אסי קידשתיה את בתי ואני יודע למי
קידשתיה ובא אחד ואמר קידשתיה אף נאמן
לכונס כנסה ובא אחר ואמר אני קדשתיה
לא כל הימנו לאוסרה עליו האשה שאמרה
נתקדשתי ואני יודעת למי נתקדשתי ובא
אחד ואמר אני קידשתיה אין נאמן לכונס מפני
שהיא מחפה עליו איבעיא להו מהו לסקול
על ידו רב אמר אין סוקלין ורב אסי אמר
סוקלין רב אמר אין סוקלין כי הימניה רחמנא
לאב לאיסורא לקטלא לא הימניה רב אסי
אמר סוקלין לכולה מילתיה הימניה רחמנא
לאב אמר רב אסי ומודינא באומרת
נתקדשתי שאין סוקלים ואמר רב אסי הני
שמעתתא דדי מרפסן איגרי השתא ומה
במקום שאם בא לכונס כונס אמרת סוקלים
מקום שאם בא לכונס אין כונס אינו דין
שסוקלין ולא היא לאב הימניה רחמנא
לדידה לא הימניה ורב חסדא אמר אחד זה
ואחד זה אין סוקלין ואזדא רב חסדא לטעמיה
דאמר רב חסדא בני זה ה"ב תשע שנים ויום
אחד בתי זו בת ג' שנים ויום אחד נאמן
לקרבן אבל לא למכות ולא לעונשין תניא
בוותיה דרב חסדא ב"ב בני זה בן י"ג שנה
ויום אחד בתי זו בת י"ב שנה ויום אחד
נאמן

פירש בקונטרס שישתוק בשעת שמיעה
ואין לפרש שישתוק לעולם דל"כ היינו שלא ימחה דבסמוך
והכי אמר בהם ר"ל האב מקודשת והרי שמה ימחה ח"כ ויבטל
הקידושין אלא ש"מ שישתוק בשעת שמיעה קאמר וה"פ דמתני' ר"ל
האב כלומר ששחק בשעת שמיעה
מקודשת לא ר"ל האב אלא מיחה
אינה מקודשת מת האב מקודשת
פ"י מת האב קודם השמיעה דאין
לומר אחר השמיעה ושתק ולא מיחה
דאין זה חידוש וא"ת מאחר דמת
קודם השמיעה היאך היא מקודשת
דלמא אי הוה שמע הוה מוחה וי"ל
דיש לנו לדון דעתו שלא ימחה וא"ת
אם כן מאי פריך והא לא אמר אין
אמאי לא אמרי' דעתו היה לומר אין
אס הוה שמע כדלריכתינן למימר גבי
השתיקה דכ"פ ואומר ר"מ דיס לחלק
צין הדיקה דמחוסר אמירה להיכא
דלא מחוסר אלא שתיקה:
והא שתיק. וליכא למימר מלמדן האב
היינו קודם שמיעה ו) ששלמדן משמע
לאחר שמיעה להכי פריך והא שתיק ומאי
הכי ליה מו אחרי קן: ט"
ולא מוקמינן בתרי תנאי. דלא כר"י
צפרק המפקד ו) גבי צמית: ט"
כיון דאיכא רב בהדיא אירתותי
מירתת. ואע"ג דע"כ איכא
חד מינייהו דמשקר מיהו אותו שכיחש
מתירא לכונסה ונתן גט:
לקטלא לא הימניה. וא"ת והא
כתיב צוהתה פרשה
דלמרש צמי נחתי לנאס וה"פ וסקלוה)
אלמא לקטלא נחתי הימניה רחמנא
וי"ל ד) דסקלוה מיירי היכא דאיכא
עדים מיהו לאיסורא הימניה רחמנא
כדכתיב את צמי נחתי לנאס:
ולא לעונשין. מינה ה"פ מייתי דרב
חסדא לטעמיה הא מסתמא רב
אסי לא פליג אמתנין ללקמתי) דאשביה
לא הימנו ו) ולמכות ולעונשין אין להאמינו
טפי משנייה: ט"
בני זה בן י"ג שנה ויום אחד. פי'
צקוט' דמיירי שהצ"ב צ'
שערות ואפ"ה זריכין אנו לידע
שנתינו שהרי שנים צלה שערות אין
מועילין עד ל"ז שנה דיינו רוב
שנתינו וסומינא צלה שנים דיינו רוב
לפני י"ג שנה וינהו ו) ואע"פ קאמר
הכל גמרא דלמכות היכא דלא התרו
בו ולעונשין היכא דהתרו בו וקשה
א דל"כ כל השנים הצלות לפנינו
לחלוץ היאך יחלוטו אע"ג שיש להם
סימנים כיון שאין אנו יודעים שנותיהם
לא מהני דשמא צלה שנים כתיב
כפרשה ו) ושעמי שמועתי: ולא קאשן וכל
האגשים הצאים על העריות היאך
הן נהרגים ואע"ג שיש להם שערות
מ"מ אין אנו יודעים שנותיהן ושמה
הם קטנים ואורי' דאי איכא
ריבוי

וטעמא מפרש ואזיל: מרפסן איגרי.
לפני האב אני קידשתי אמרתי נאמן
לכונס וכונס אלמא לא מחזיקין לה כל
קין ע"פ האב: **מקום שאם זא לנוס**
אינו כונס. כגון שאמרה נתקדשתי
ואני יודעת למי שהחמרנו עליה לאוסרה
למי שזא ואמר אני קידשתיה אלמא
צחוקת מקודשת היא ואין אנו יודעים
למי אינו כונס. ואלא קא מסיק למילתיה
ואומר ולא משום שמועתי: **לאז**
הימניה. לאז הימניה: **לדידה לא**
הימניה. והאי לא מירמת מפני שמחפה
עליו ולגבי אב מירמת: **לעמיה.**
דאמר אין האב נאמן להחזיק את
הבן לענש על פיו לא הוא ולא אחר:
צן ט' שנים. ציאתו ציאה לחייב אחת
מן העריות וכן קטנה צת ג' ציאתו
ציאה לחייב אחת מן העריות הקטן
והוא צן ט' שנים אבל ע"פ האב נאמן
הוא לקרבן לשונג: **אבל לא**
למכות. ולענש מיתה אס זא עליה
מוז: צן י"ג וצת י"ב דלדידה נדר
והקדישן הקדש ו) ואם הציאו שמי
שערות חוששין שמה שומא צעלמא
הן ואין הקדישן הקדש ו) ואם
הציאו שמי שערות חוששין שמה
שומא צעלמא הן ואין עונשין צכך
על שם עזריה: ולחרימס

נד א מיי פ"ע מהלכות
אשוח הלכה יב סג
עשין מה טו"ש"ע א"ע
סימן א סעף כא:
גה ב מיי שם הלכה יג
טו"ש"ע שם סעי' כב:
גו ג מיי שם הלכה יב
טו"ש"ע שם סעי' כא:
גז ד מיי שם הלכה יד
טו"ש"ע שם סעי' כג:
גח ה מיי שם הלכה יג
טו"ש"ע שם סעי' כד:
גכ ו ז מיי פ"א מה'ג'
לאורי ציאה הלכה
כג סג עשין כ:
ס ה ט מיי פ"ב מהלכות
אשוח הלכה כג סג
עס:

מוסף תוספות

א. דע"כ מדרינו מוחה
אלא בלימוד. בין בפניה
לימוד איכא שתיקה.
רש"א. ב. שמה יבא
בזרי עירי שנתקדשה לו
או מתוך ערוב שמיעה
בזרי יתבר הרב ורברא
עדים למי נתקדשה. שיעה
לא נודע למי. ג. דמינה
לפנין הימנותרא דבא לא
לפנין אלא מאי דאיכתב
בה נתי לאיש הזה לומר
דבנותיה נעשית א"א
ואסורה לעלמא. רש"א.
ד. הא להוציא בני
בדיקה אפי הגיע לכלל
שנים כדאיתא בנדה
(פ"ו). מוס' ה"א"ש.

תוס' ר"י הוהן

אלא ע"מ שישתוק.
פ"ד שירצה דחתי על
מנת שירצה על מנת
שישתוק כשישמע ממני,
ואם לא שמע ממני
מקודשת ורצה האב
ששתוק בשעת שמיעה.
לא רצה, שמה בשעת
שמיעה. והא שתיק ליה.
הוא מקודשת ותו
[מאן] מהניא, דמקראתו
מלמדן ולא אמר מדרינן
ומלמדן, ש"מ דמיירי
ששמע והואיל ושמע
ושתיק חייא לה מקודשת.
אלא, הא סיפא מתוקמא
כשאמר בפירוש על מנת
שלא ימחה והואיל ולא
קבע זמן למחאתו לא
אימת הוה מחי עקר
להני קדשתי משום הכי
מלמדן את האב שמיחה.
כתיב ר"ש וירשא לא
מצי לאוקמי בשלא ימחה
האב, דא"כ מאי רצה
דמקודשת והרי יש בידו
למחות לעולם. עכ"ל
ר"ש. ו) ודיקדק מכאן שכל
ההשלמה דשלא ימחה
ע"ג (דמ"ד) [דאמר] אין
יכול למחות שהרי שיש
תנאי שלא ימחה, ולעולם
קדושה תלויה עד
שימות. ואיכא מ"ד דע"מ
דשלא ימחה יכול למחות
לעולם [צן] שאמר אין
רצה אני, ומיהו אם אמר
אני יכול למחות שמדי
חלו הקדושין, ומשום הכי
לא אוקמי רישא בשלא
ימחה דרצה האב משמע
שלא ימחה דהא לא ימחה
קאמר, אבל אי אמר אין,
אין יכול למחות ולהו
כוון ר"ש. וירשא ומציעתא
בחד טעמא. מירי באמר
לה ע"מ שירצה דמשמע
שישתוק וסיפא בחד
טעמא דמשמע דמיירי
ששמר לה ע"מ שלא
ימחה. ואית דמפרשי אלא
ע"מ שישתוק דמציעתא
מירי דאמר לה בפירוש
ע"מ שישתוק ורישא
מירי בעל מנת שירצה עד

אין. ע"מ שישתוק, כשישמע משמע, לא שמע מקודשת לפירושו ר"ש, ולדעת הרמב"ד לא שמע אינה מקודשת עד שישמע
וישתוק. ע"מ שירצה אבא סתמא לנירסא קמא שישתוק הוא. לגי' בתרא דאמר אין הוא. ובפ' המדיר (מבחות, עב, ב)
איכא אמורא דסבר דבהא פליגי ר' שמעון ור"י, ת"ק סבר ע"מ שישתוק משמע, ור' שמעון סבר